

Також одним з найголовніших органів центральної виконавчої влади, який відіграє важливу роль під час забезпечення економічної безпеки в державі є Державна фіскальна служба України. До її повноваження належить перш за все це боротьба з порушенням митного та податкового законодавства, а також контроль за своєчасним отриманням до бюджету податків і зборів, митних та інших платежів.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, ми можемо сказати що головне призначення економічної безпеки – це забезпечення постійного економічного розвитку, з метою розвитку держави та задоволення суспільних потреб. До основних завдань правоохоронних органів, що здійснюють забезпечення економічної безпеки є протидія, виявлення, розкриття та розслідування злочинів у даній сфері. Необхідність діяльності даних правоохоронних органів зумовлена потребою недопущення загрози національній безпеці, запобігання кризовим ситуаціям, а також усунення можливих економічних збитків.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254__(дата звернення 26.01.2022).
2. Становлення та розвиток сучасних підходів до визначення поняття «економічна злочинність» / О. О. Бондаренко, І. О. Юрчик. // Ефективна економіка, 2014, № 11.
3. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 47, ст. 2051, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення 26.01.2022).

УДК 342:351.86

Яна Вікторівна СВИСТУН,

курсантка 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Юлія Олександрівна ЗАГУМЕННА,

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри теорії та історії держави і права

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0617-8363>

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ

Для України проблеми національної безпеки є не просто ключовими, а життєво необхідними, оскільки стан «хиткої» демократії зі ще не установленнями демократичними традиціями, нестабільною політичною

ситуацією і системою державної влади, досвідом відстоювання національних інтересів, який сьогодні не повністю відповідає вимогам міжнародної ситуації та іншими вітчизняними негараздами може поставити під сумнів забезпечення позитивної історичної перспективи. В умовах загострення воєнно-політичної обстановки, більше того – зовнішньої агресії, що триває, Україна не може залишитися осторонь усіх процесів, що загрожують її національним інтересам.

Науковому дискурсу у царині питань національної безпеки присвячено чимало праць – починаючи від античної філософії до сучасних наукових розробок. У сучасній науці накопичений значний масив матеріалу, вже сформульовані певні теорії й концепції національної безпеки, проведені дослідження щодо визначення її поняття та суті, визначені особливості функціонування системи забезпечення національної безпеки. Досліджувана проблематика привертає значну увагу українських та зарубіжних дослідників не тільки у різних галузях юридичної науки, зокрема, філософії, політології, соціальної психології. Незважаючи на певні успіхи окремих наук у дослідженні низки фундаментальних проблем безпеки, поки що не створена всеосяжна теорія національної, регіональної та міжнародної безпеки, яка б забезпечувала науково обґрунтований підхід до комплексного їх вирішення. В умовах трансформаційних процесів, появи нових глобальних загроз все більшої уваги потребує проблематика пересмислення феномену національної безпеки. У зв'язку з цим, значний науковий і практичний інтерес представляє системне і комплексне дослідження у загальнотеоретичному ракурсі основ національної безпеки, механізму її забезпечення в умовах сьогодення.

Хоча історичні та теоретичні посилання на національну безпеку акцентують увагу на військових аспектах, зараз широко поширений підхід Організації Об'єднаних Націй. Окрім зовнішньої військової загрози, ООН, наприклад, включає сім рівнів у своєму визначенні національної безпеки. І одним із найважливіших рівнів у даному контексті виступає саме фінансова безпека. У даній концепції вона трактується як «діяльність спрямована на створення робочих місць та впровадження заходів для запобігання бідності» [1, с.1] Хотілося б зазначити, що роль саме фінансової безпеки підкреслюється її універсальністю й взаємозалежністю для інших складових національної безпеки. Так, соціальна безпека у напрямі поставки продуктів харчування для запобігання голоду та нестачі їжі не може існувати без фінансової підтримки. Сфера екології, а саме: здійснення заходів проти шкоди навколишньому середовищу, виснаженню ресурсів, стихійних лих і забруднення природи також не може існувати без належної підтримки в фінансовому значенні. І так можна перелічувати усі складові «національної безпеки»: воєнна, особиста, політична, інформаційна, правова, які просто не можуть обмежуватися фінансовою безпекою, яка має роль керуючого механізму й фундаменту, на якому тримаються усі необхідні компоненти.

У «Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України», затверджених Міністерством економіки України 29.10.2013 р., визначено, що: «економічна безпека – це стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання» [3].

Нині модель фінансової безпеки набула широкого значення серед її розгляду в призмі понятійно-категоріального апарату. Так, С. Гордієнка та Г. Калач, які трактують «фінансову безпеку» через систему відносин, зазначають, що: «фінансова безпека держави – це специфічний вид суспільно-економічних відносин, які виникають між державою та суб'єктами соціально-економічних відносин щодо забезпечення оптимального стану фінансової системи держави та захисту її національних інтересів в умовах функціонування глобальної фінансової системи» [2].

Отже, слід відзначити те, що аналіз визначення поняття «фінансова безпека» як в Україні, так і серед більшості інших іноземних дослідників нерозривно пов'язує даний термін із захистом «інтересів». Так, інтереси стосуються як окремої безпеки особи, так і держави загалом. У широкому розумінні термін «фінансова безпека» треба розглядати в першу чергу з точки зору захисту «інтересів» — здатності нації захищати своїх громадян і свої внутрішні цінності від загроз, включаючи банківський, фондовий, страховий, валютний ринок. У вузькому розумінні поняття «фінансова безпека» трансформується у процес забезпечення існування необхідних умов її функціонування окремих громадян.

Таким чином, фінансова безпека є взаємоузгодженим компонентом «національної безпеки», який впливає на усі сфери суспільного життя й здатний протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам і забезпечувати в процесі функціонування захист національних фінансових інтересів на всіх рівнях господарювання.

Список бібліографічних посилань

1. Liran Antebi Artificial Intelligence and National Security in Israel. URL : <https://www.inss.org.il/publication/artificial-intelligence-and-national-security-in-israel/>
2. Калач Г. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації. *Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України*. 2004. Вип. 4(26). С. 115 – 120.
3. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України № 1277 від 29.10.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>